

РЕЦЕНЗИЯ

От: Доц. д-р Жеко Николаев Милев
Университет за национално и световно стопанство
Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка/05.02.05/

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка в УНСС

Автор на дисертационния труд: Николай Димитров Манев

Тема на дисертационния труд **„Застраховане чрез банките“**

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед N:2352/12.10.2020 на Зам. Ректор на УНСС

1. Информация за дисертанта

Дисертантът Николай Димитров Манев се е обучавал по докторска програма към катедра „Финанси“ на Финансово-счетоводния факултет на УНСС по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка, съгласно Заповед на Зам-ректора по НИД на УНСС N:889/14.04.2015 год. Обучението е осъществено в задочна форма през периода 2015-2019 год.

Николай Димитров Манев е роден на 22 август 1988 год. Придобива бакалавърска степен за висше образование в специалност „Финанси“ на УНСС през 2011 год., а магистърска степен получава през 2012 год. в специалност „Финансов мениджмънт“ на същия университет.

Професионалната му кариера до 2020 год. е основно в банковата сфера. Работи в Инвестбанк АД между 2013 год. и 2016 год., като счетоводител и кредитен специалист, а от 2018 год. до момента работи в Централна кооперативна банка АД, като специалист в дирекция „Корпоративно банкиране“.

2. **Обща характеристика на представения дисертационен труд**

Дисертационният труд на Николай Манев се състои от увод, три глави, заключение, списък с използваната литература и приложения в общ обем от 256 стандартни страници. Докторантът разглежда възможностите за сключване на застраховки посредством банките, като се опитва да изведе и класифицира необходимите предпоставки за извършване на тази дейност. Темата е актуална, предвид факта, че банките у нас търсят допълнителни източници на доходи в среда на продължително поддържани ниски лихвени равнища. Банковото застраховане е една възможност с добър потенциал за развитие, предвид неособено високото проникване на застраховането, като дейност сред населението в страната. **Обект** на изследването е застрахователното посредничество, осъществявано от банките. **Предмет** на дисертационния труд са „предпоставките за развитие на застрахователното посредничество на банките и пригодността им спрямо българските условия“. **Основната цел** на разработката е „формулирането на итерационна процедура и правило за класификация, чрез които да се оценят възможностите за успешно развитие на застраховането чрез банки“. **Изследователската теза** на

дисертационния труд е, че е „възможно да бъдат изведени определени предпоставки за развитие, при наличието на които предлагането на застрахователни продукти и услуги от банките води до превръщането им в основен канал за дистрибуция на националния застрахователен, в частност – живото застрахователен пазар“. Дисертантът е заложил за изпълнение пет основни задачи, които следва да потвърдят така формулираната теза и да спомогнат за постигане на целта на разработката. Авторът е използвал значителен брой литературни източници, включващи 27 публикации на български език, 58 чуждестранни публикации, 10 нормативни документа и 11 интернет адреса. Дисертационният труд има коректно формулирани обект и предмет на изследване. Целта е поставена в контекста на защитаваната теза. Считам, че в резултат на проведеното изследване и използваната методология, дисертантът успява успешно да защити тезата си.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

От съдържанието на дисертационният труд могат да се направят следните основни изводи по отношение на получените научни и научно-приложни резултати:

Първо. Дисертацията има ясно формулирани икономически проблем, цел и задачи, предполагащи научно изследване.

Второ. С убеденост мога да твърдя, че докторантът:

- познава литературата и научните достижения в научната област, в рамките на която са изследваните в дисертацията проблеми;

- добре е открил нерешените и частично решените проблеми, свързани със застрахователното посредничество и възможностите банките да заемат пазарен дял в тази област;

- безспорно е демонстрирал способности за самостоятелно научно изследване, критично осмисляне на съществуващи научни тези и аргументиране на собствените позиции;

- правилно е интерпретирал резултатите от научното си изследване, като ги е оформил и представил разбираемо, логично и с необходимата прецизност.

Трето. Използваната методология от страна на докторанта включва: исторически обзор, сравнителен анализ и синтез, логически и системен подход, индуктивен и дедуктивен метод, дескриптивен метод, емпиричен и иконометричен анализ. Всички тези подходи позволяват на автора да изпълни в пълна степен поставените в началото на дисертационния труд задачи и да постигне заложената цел. Николай Манев успешно дава отговор на основния въпрос, повдигнат още на първите страници от разработката – при какви условия и до каква степен българските банки могат да се превърнат в основен дистрибутор на застрахователни продукти.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Дисертантът посочва три основни приносни моменти в своя дисертационен труд:

1. Въз основа на литературен преглед е направено теоретично обобщение, включващо извеждане на ..., необходими предпоставки за развитие,

- ползи и модели за реализация на банковото посредничество на застрахователния пазар
2. Разработена е цялостна итерационна процедура в три етапа, която предоставя възможност за статистически обосновани изводи относно вероятността от развитие на застраховането чрез банки на определен национален застрахователен пазар до положение на основен канал за дистрибуция.
 3. Извършен е цялостен анализ на българските условия за развитие на застраховането чрез банки, предоставящ възможност за формулиране на конкретни стратегии от кредитни институции и застрахователни дружества при навлизането им на местния застрахователен пазар.
- Считам, че всеки един от тези приноси може да бъде намерен в дисертационния труд и заслужава висока оценка.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Дисертантът има посочени две публикации, свързани с дисертационния труд. И двете са в списание „Управление и устойчиво развитие“, издание на Лесотехническия университет в гр. София. Всяка една от публикациите представя съществени моменти от направеното изследване

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е добре структуриран. В него са отличени коректно обекта, предмета на изследване, целта на написване на дисертацията, изследователската теза и задачи. Дисертантът правилно е подбрал най-съществените елементи от своето изследване и ги е представил

разбираемо и достатъчно синтезирано. Налице е също така справка с приносните моменти и такава за публикациите, свързани с дисертационния труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Основната ми препоръка към дисертанта е да продължи своите изследвания в тази наистина интригуваща област, каквато е банковото посредничество в предлагането на застрахователни продукти. На базата на своите безспорни умения той може да допринесе както за повишаване на ефективността на банките като финансови предприятия, така и да спомогне за по-дълбокото проникване на застрахователната дейност сред широката общественост в България.

Бих отправил следния въпрос към докторанта, на който, ако желае, може да обърне внимание по време на защитата: могат ли да се посочат конкретни причини, поради които българските банки продължават да са относително пасивни на пазара на застрахователното посредничество, макар през последните повече от десет години да осъществяват своята дейност в среда с изключително ниски лихвени проценти и съответно прогресивно намаляващи лихвени доходи? Резултатите от проведеното изследване сочат, че е налице значителен потенциал в тази област, който изглежда, към настоящия момент, е неоползотворен.

8. Заключение:

Считам, че представеният ми за рецензия дисертационен труд със заглавие „Застраховане чрез банките“ с автор Николай Димитров Манев заслужава висока оценка и безспорно подкрепям присъждането на ОНС „доктор“ на автора.

Дата: 07.12.2020 год.

Гр. София

Изготвил:.....

/доц. д-р Жеко Милев/